

Posudek diplomové práce

Jméno a příjmení studenta: Bc. Michal Šebela

Název diplomové práce: **Brněnský dialekt „hantec“ optikou genderové lingvistiky**

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Jana Valdrová, Ph. D.

Posudek vypracovala: Mgr. Jana Valdrová, Ph. D., PF JU, Jeronýmova 10, 37115 České Budějovice, tel. 38 777 3224

Cílem diplomové práce bylo analyzovat historicky rostlý brněnský sociolekt, zvaný hantec, z genderového hlediska, tj. zaměřit se na míru rovnosti jazykového pojednání žen a mužů, a to ve dvou autorech zvolených slovnících hantecu (tištěném a internetovém).

V teoretické části práce osvětlil diplomant souvislosti mezi jazykovým územím a uspořádáním společnosti. Dále představil historii hantecu, sociální postavení mluvčích, vlivy jazyků jako rakouská němčina, hebrejščina při utváření slovní zásoby. Empirická část obsahuje tabulky s označeními žen a mužů podle profesí, vztahů, vzhledu, sociálního postavení, sexuality apod. Na porovnávání kvantitativní a významové označení žen a mužů diplomant přesvědčivě dokládá genderové nerovnosti v hantecu; zatímco u názvů mužů zaznamenává zviditelňování různých projevů chování, profesí, příslušnosti ke skupinám a stranám, nápadnou pestrost pojmenování, vykazují názvy žen pouze úzké spektrum povolání i jiných charakteristik, a především jsou ukázkami dehonestace a dehumanizace žen. Diplomant přitom bere v úvahu, že nepoměr ženských a mužských názvů osob může být způsoben praxí zápisu slovníkových hesel ve tvaru generického maskulina. Autor zachytil, a to ve všech sledovaných korpusech, i jiné projevy jazykové diskriminace – zesměšňování venkovanů a homosexuálních mužů, jazykový rasismus či ageismus. Na příkladech z pohádek v souborech textů T1 a T2 doložil stereotypnost obrazů žen v souvislých textech. Hantec je tedy podle autora ukázkou neměnnosti a nadčasovosti principů a mechanismů patriarchátu (s. 46).

Práce představuje interdisciplinární příspěvek k dosud podceňovanému výzkumu souvislosti jazyka a reality. Autor předvedl velmi dobrou orientaci v sociologické i sociolingvistické oblasti a zvolil vhodnou metodu analýzy; jeho zjištění jsou průkazná, originální a inspirativní. Jako nedostatky lze vytknout nejasnou charakteristiku korpusů T1 a T2, dále způsob zařazení některých položek v tabulkách (např. „tropna“ jako zaměstnání, s. 46, „panna“ jako osobnostní charakteristika, s.52). V kapitole Genderové stereotypy (s. 60) chybí profese; u maskulinních označení „pingl“, „čórkař“ (48) „pako“, „ranař“ (54) se nabízí otázka, jak se označovala či označuje v hantecu žena, které se takové označení týká? Jaké jsou jazykové nástroje ke zviditelňování žen ve slovnících – lze je použít ve slovnících hantecu?

Vyjádření vedoucí práce: Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikační stupeň **chvalitebně**.

Jana Valdrová

V Českých Budějovicích, 9. 6. 2013